

Ім'я користувача:
Полтавський інститут економіки і права Полтавськи...

ID перевірки:
1016289749

Дата перевірки:
28.05.2024 11:01:10 EEST

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
28.05.2024 21:39:26 EEST

ID користувача:
100011301

Назва документа: **Геращенко**

Кількість сторінок: 14 Кількість слів: 3198 Кількість символів: 25122 Розмір файлу: 35.49 KB ID файлу: 1016083141

4.38% Схожість

Найбільша схожість: 0.97% з Інтернет-джерелом (<https://docplayer.net/amp/48767391-Osoblivosti-adaptaciyi-lyudey-po...>)

4.38% Джерела з Інтернету

53

Сторінка 16

1.44% Джерела з Бібліотеки

38

Сторінка 16

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел

ВСТУП

Актуальність дослідження. Зміна соціального статусу людини у старості та виникнення труднощів у адаптації до нових умов життя в установі соціального обслуговування обумовлюють необхідність використання різних технологій соціальної роботи з літніми і старими людьми.

Одна з тенденцій, що спостерігаються в останні десятиліття в розвинених країнах світу – збільшення частки населення людей похилого віку. Як зробити життя літньої людини гідною, насиченою активною діяльністю та радістю, як позбавити її від почуття самотності, відчуженості, як заповнити дефіцит спілкування, як задовольнити його потреби та інтереси – ці та інші питання хвилюють нині громадськість усього світу. У міру створення інституту соціальних працівників та фахівців у галузі геронтології непрацездатні громадяни можуть отримувати вже більш кваліфіковану та різноманітну соціальну допомогу та підтримку [10].

Актуальність теми дослідження зумовлена зростанням потреби у населення України, насамперед, його малозахищених верств, у ефективному соціальному захисті. Соціально-політичні та економічні реалії сьогодення, зокрема, політичні протиріччя, військові дії проти сепаратизму та тероризму в Україні, фінансова нестабільність, поглиблення соціального та майнового розшарування спричинили зниження рівня матеріального забезпечення більшості українських громадян, зокрема людей похилого віку.

Необхідність розвитку основних засад теорії і практики технологій соціальної роботи диктується потребами оновлення українського суспільства на засадах загальнолюдських цінностей, що вимагає принципово нових підходів до соціальної політики держави у контексті її загальноєвропейської орієнтації. Розробка теорії і практики вітчизняної моделі технологій соціальної роботи, зокрема в сфері роботи з літніми і старими людьми, є актуальним завданням сьогодення.

Однак проблеми теорії й методики соціальної та соціально-педагогічної роботи з літніми і старими людьми висвітлені в працях О. В. Безпалько, Р. Х. Вайноли, І. Д. Зверєвої, А. Й. Капської, О. Г. Карпенко, Л. І. Міщик, С. В. Савченка, С. Я. Харченка, Н. М. Чернухи та ін.[19].

Означена проблема зумовила вибір теми роботи.

Об'єкт роботи - соціальна робота з літніми і старими людьми.

Предмет роботи є технології соціальної роботи з літніми і старими людьми.

Мета роботи: розкрити технології соціальної роботи з літніми і старими людьми.

Завдання роботи:

розглянути теоретичні основи технологій соціальної роботи з літніми і старими людьми;

показати сутність соціальної роботи з літніми і старими людьми;

визначити основні завдання, принципи та напрямки соціальної роботи з літніми і старими людьми;

описати закордонні стандарти соціальної роботи з літніми і старими людьми;

з'ясувати адаптацію технологій соціальної роботи з літніми і старими людьми з врахуванням закордонного досвіду;

провести емпіричне дослідження: технології соціальної роботи з літніми і старими людьми.

Методи роботи. В роботі були використані такі методи: теоретичні: аналізу, синтезу, вивчення наукових джерел та робіт з даної теми, аналізу нормативно правових актів; та емпіричні: анкетування.

Структура роботи. Курсова робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел з 23 найменування та 2 додатків. Обсяг роботи 38 сторінок.

РОЗДІЛ I. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ТЕХНОЛОГІЙ СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ЛІТНІМИ І СТАРИМИ ЛЮДЬМИ

1.1 Сутність соціальної роботи з літніми і старими людьми

У соціальній роботі з літніми і старими людьми в першу чергу потрібно володіти технологією (techne - 'мистецтво, майстерність, вміння'; logos - 'слово, поняття, вчення') даного процесу. Технологія соціальної роботи - це одна з галузей соціальних технологій, орієнтованих на соціальне обслуговування, допомогу та підтримку громадян, які перебувають у важкій життєвій ситуації.

Особливо гостро сприймають дефіцит соціального захисту, байдужість з боку суспільства та державної влади люди похилого віку, які після виходу на пенсію, відчують зміни соціального, духовного, фізичного, інтелектуального та емоційного характеру і потребують ефективної ресоціалізації у соціумі та підтримки з боку соціальних служб.

У ширшому сенсі поняття технологія соціальної роботи визначається як «сукупність прийомів, методів і дій, що застосовуються соціальними службами, окремими установами соціального обслуговування та працівниками для досягнення поставлених цілей у процесі здійснення соціальної роботи, вирішення різноманітних соціальних проблем, забезпечення ефективності реалізації завдань щодо соціальної допомоги населенню» [8].

Соціальна робота з літніми і старими людьми включає:

- соціальну діагностику – загальний спосіб отримання вичерпної інформації про літнього клієнта з метою встановлення соціального діагнозу для розробки програми соціальної допомоги;
- соціальну терапію - цілеспрямований процес надання допомоги літньому клієнту та усунення негативних впливів, що сприяє покращенню його соціального здоров'я;

- соціальне консультування - надання вичерпної інформації про варіанти надання соціальної допомоги літньому клієнту та вибору ним дії, форми поведінки з метою досягнення оптимального вирішення його проблеми;

- соціальну адаптацію - процес активного пристосування літнього клієнта до нових йому соціальних умов життєдіяльності;

- соціальний контроль – механізм, за допомогою якого здійснюється ефективна соціальна робота з літнім клієнтом;

- Соціальну опіку - особлива форма державного захисту цивільних прав літнього клієнта, фізично нездатного самостійно їх вирішувати або визнаного недієздатним, що здійснюється соціальним працівником відповідно до державного та місцевого законодавства;

- соціальний патронаж – нестационарні форми соціального обслуговування літнього клієнта [5].

Сучасні вчені надають величезне значення поняттю адаптація та реалізації положень теорії адаптації на практиці з різними категоріями людей, зокрема й літніми[7].

Технологія соціальної адаптації - це послідовність дій та способів взаємодії фахівця із соціальної роботи та клієнта у конкретних формах організації соціальної роботи, що забезпечує розвиток вміння об'єкта соціальної роботи перетворювати чи усувати проблемну ситуацію [1].

Послідовність реалізації процесу соціальної адаптації визначається такими етапами:

1. Підготовчий етап. Він протікає досі включення клієнта до соціальної групи установи соціального обслуговування населення і пов'язані з визначенням правового статусу людини, що у важку життєву ситуацію, із проведенням соціально-особистісної діагностики, що передбачає ознайомлення з його особистісними особливостями. У цьому випадку ми використовуємо алгоритм процедур типової технології (М. В. Шакурова [10]), що передбачає: аналіз документів, що надійшли, бесіду з клієнтом,

спостереження та ін, постановку завдань, визначення рівнів, показників, критеріїв щодо усунення проблем клієнта.

У межах діагностики виявляємо: специфічні якості особистості клієнта; життєві ситуації, у яких він опинився; деформації характеристик його темпераменту; соціальні та особистісні зв'язки та спрямованість. Після обстеження необхідно здійснити відбір даних, зробити висновки, скласти програму розвитку, спрогнозувати подальшу ситуацію та визначити особливості соціально-педагогічної діяльності з клієнтом.

2. Етап включення до соціальної групи. Складається з ознайомлення з цінностями, традиціями, соціальними нормами, що допомагають новому учаснику виділити референтну групу, що відповідає його інтересам та потребам.

Другий етап є одним із складних, тому що не всі люди похилого віку можуть бути відкритими для спілкування. У деяких виникає ореол соціальної слави (пов'язаний з минулим у біографії чи професією), інші таять образу на родичів та ін., що призводить їх до різних синдромів: втоми, вічної образи, невдоволення тощо.

Соціальний працівник проводить спільно з медичним працівником та іншими фахівцями реабілітацію та корекцію поведінки клієнтів, організацію **ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ** в нових умовах, використовуючи такі технології: соціальну реабілітацію, індивідуальне консультування, профілактику та подолання конфліктів.

У структурі названих технологій вчені виділяють: ресоціалізацію (відновлення втрачених соціальних навичок спілкування, переорієнтація **людей** похилого віку на соціальні установки, референтні орієнтації шляхом включення до позитивно орієнтованих груп людей похилого віку з високим рівнем розвитку емоційної зони, вміння вибудовувати позитивні, позитивні, добрі відносини; себе здорову у психологічному плані обстановку); **СТИМУЛЮЮЧУ** та компенсуючу технології, що направляють на компенсацію втрачених зв'язків, на прищеплення інтересу до творчої діяльності та

захоплення улюбленою справою: спорт, музика, спів та ін [8].

І тут широко використовуються методи: заохочення, схвалення, переконання, вправи та інших., реабілітація (передбачає комплекс медичних, відновлювальних, професійних заходів, вкладених у відновлення порушених функцій, соціального відхилення, усунення дефектів). Застосування даних методів вимагає тривалого спостереження за зміною у поведінці клієнта, узагальнення та аналізу отриманих даних, а результаті розробку комплексної програми (тобто.

Зазначена технологія передбачає:

- організацію спостереження та контролю над створенням нових умов для клієнтів;
- здійснення підтримки тим клієнтам, які мають труднощі в адаптації середовищ;
- координацію відносин у групі людей похилого віку;
- психопрофілактику (зміна обстановки, розширення соціокультурного середовища, зустрічі з цікавими людьми, колективами та реалізація соціально-професійного та особистісного потенціалу клієнта) [17].

3. Етап сталої соціально-психологічної адаптованості. Характеризується здатністю клієнта вирішити будь-яку проблемну ситуацію, що виникає в природних умовах соціального середовища, а також умінням самому запропонувати свою допомогу людині, що її потребує [15].

Таким чином, процес підвищення життєвої активності людей похилого віку в умовах пансіонату відбуватиметься найбільш ефективно за допомогою впровадження та застосування різноманітних технологій соціальної роботи.

1.2 Основні завдання, принципи та напрямки соціальної роботи з літніми і старими людьми

Проблема старіння нині - нове соціальне явище. Для вирішення цієї проблеми потрібна соціальна підтримка та захист людей похилого віку, однією з найважливіших форм якої є здійснення соціальної адаптації та реабілітації людей похилого віку. Для досягнення ефективності соціальної роботи необхідно розробляти та впроваджувати різні методи та технології соціальної роботи, що покращують якість життя цієї групи людей. Відповідно до класифікації Всесвітньої Організації Охорони здоров'я та геронтологічної асоціації до похилого віку належать люди віком 60 -75 років, до старечого віку - громадяни 76 -90 років, до довгожителів - старше 90 років. Соціальна робота сприяє виявленню позитивного потенціалу громадян «літнього віку», допомагає оцінити накопичений практичний досвід [11]. Основними проблемами похилого віку можна назвати такі: - обмеження життєдіяльності людей похилого віку. Ця проблема є однією з найбільш гострою для людей, які досягли похилого віку, оскільки в силу своїх вікових особливостей їм доводиться відмовлятися від їхніх звичних соціальних ролей та статусів; - «вихід» літньої людини з активної життєдіяльності та нестабільний характер взаємовідносин з оточуючими її людьми; - різке зниження соціального статусу літньої людини у суспільстві; Виділимо основні вимоги, що пред'являються до технологій соціальної роботи з літніми і старими людьми:

1. Виявлення та припинення причин, що породжують проблеми людей похилого віку.

2. Практичне сприяння реалізації правий і законних інтересів літніх громадян, забезпеченню можливості самовираження і запобігання усунення їхню відмінність від активної життя.

3. Дотримання рівності всіх громадян похилого віку в отриманні соціальної допомоги та послуг.

4. Виявлення індивідуальних потреб людей похилого віку у наданні соціальної допомоги та обслуговування.

5. Використання нових технологій соціальної роботи, які спрямовані на задоволення потреб та потреб цієї категорії людей. По правильно обраній технології при соціальній роботі з літніми і старими людьми, необхідно дотримуватися основних методів соціальної роботи з літніми і старими людьми, а саме:

1. Метод соціально-психологічного тренінгу спрямований на збільшення емоційної стійкості людей похилого віку за рахунок створення особливої навчально-експериментальної ситуації, що сприяє допомогти людям у літньому віці індивідуальні та групові психологічні події, що розгортаються в процесі спілкування, а також яким чином кожен з учасників впливатиме на інших, і яка роль та зміст спільної діяльності.

2. Метод розмови з людиною похилого віку вибудовується з урахуванням принципів доброзичливості, невимушеності і природності. Індивідуальна розмова з людиною похилого віку містить у собі мету допомогти людині подолати переживання, допомогти знайти вихід із складної важкої життєвої ситуації.

Літня людина як об'єкт соціальної роботи є одночасно і суб'єктом, який **ЗДАТНИЙ** не тільки усвідомлювати зміст та мету роботи з ним, а й стати чи **НЕ** стати її співучасником. Саме тому соціальний працівник повинен активно протидіяти встановленню окремих літніх і старих клієнтів сприймати себе як безпорадних і беззахисних, і без будь-яких докорів совісті перекладати на нього всі побутові проблеми і навіть відповідальність за своє життя [2].

В даний час існує два основних підходи в соціальній роботі з літніми і старими людьми. Сутність першого підходу у тому, що це клієнти однакові. Різниця лише у характері, ступеня немічності та у наданні їм необхідних послуг. В основі другого підходу лежить відмінність, а не подібність людей

похилого віку. Відповідно до цього підходу, літні клієнти, кожен окремо, **сприймається** як індивід, особистість з неповторними рисами, характеристиками, які мають у центрі уваги з організацією соціальної роботи.

Розглянемо основні форми соціальної роботи з літніми і старими людьми.

1. Соціально -психологічна допомога забезпечує активізацію у літніх **людей** самовпевненості, цілеспрямованості, сприяє оптимістичному погляду на навколишній світ, позитивних якостей людини та набуття впевненості у своїх силах.

2. Навчання літньої людини соціальному спілкуванню. Соціалізація відбувається з допомогою навчання як живому, і, за можливості, віртуальному спілкуванню. Одним із завдань навчання віртуальному соціальному спілкуванню стає навчити літню людину працювати на комп'ютері, через адаптацію в сучасному інформаційному суспільстві.

3. Соціокультурна реабілітація спрямована на відновлення порушених **або** повністю втрачених здібностей до виконання тих чи інших дій з урахуванням інтересів, побажань, потреб, а також потенційних можливостей людей похилого віку.

4. Фізкультурно-оздоровча робота спрямована як на покращення стану здоров'я літньої людини, так і на відновлення її соціальних функцій, а також на коригування психологічного стану.

Серед різноманіття технологій соціальної роботи з людьми похилого віку на різних етапах старіння можна виділити ряд тих, які найбільше спрямовані на самоактивізацію літніх і зростання їх адаптивного потенціалу.

Так, створення клубів людей похилого віку дозволяє приємно і плідно проводити час, творчо реалізуватися, задовольняти різноманітні духовні потреби. Клуби можуть об'єднувати людей за інтересами, проте краще практикувати комплексний підхід до клубної роботи, приділяючи увагу створенню різноманітних секцій із паралельним проведенням

загальноклубних заходів.

Ще однією перспективною інноваційною технологією психосоціальної роботи з людьми похилого віку є створення груп самопомоги. Мета створення групи – систематизована взаємна допомога щодо вирішення різноманітних проблем. У міру існування групи її учасники розподіляють зусилля щодо надання один одному різних послуг соціально-побутового, морально-підтримуючого характеру, також будучи постійними партнерами зі спілкування та дозвільної діяльності [3].

Інформаційно-комунікативні технології взаємодії з людьми похилого віку є важливим засобом зростання адаптованості та соціалізованості громадян старшого покоління [9].

Особливе місце в роботі з літніми людьми займає соціально-культурна анімація, яка являє собою взаємодію, засновану на посередництві, розумінні і необхідна для встановлення взаємовідносин. Метою анімаційних методик є запобігання відчуженню особистості від суспільства та адаптація до навколишнього світу.

Соціально-культурна анімація – це один із напрямів соціальної діяльності, що передбачає реалізацію програм творчої адаптації, активного відпочинку. На думку Р. А. Литвак, І. В. Резанович, «необхідне активне включення людей похилого віку в соціокультурну діяльність, що може виявлятися у виборі дозвільних занять, участі в клубному житті, самодіяльній творчості і т. д. Все це дозволяє людям похилого віку стати активними учасниками заходів, що проводяться...» [2].

Пансіонати призначений для постійного та тимчасового проживання людей похилого віку громадян та інвалідів, які потребують догляду, здійснює їх соціально-медичне, соціально-побутове, соціально-психологічне, соціально -реабілітаційне та соціально-культурне обслуговування.

В умовах пансіонатів реалізується широке коло заходів, спрямований на покращення якості життя громадян, залучення громадян похилого віку до суспільного життя, активне довголіття (проблемне поле): єдині правила

внутрішнього розпорядку, розміщення по кімнатах з урахуванням віку, статі, стану здоров'я та психологічної сумісності, організація харчування, зайнятості, збереження суспільно-корисної активності, створення сприятливого психологічного мікроклімату, організація змістовного дозвілля

Основна функція соціального працівника в пансіонаті - підтримувати та стимулювати людей похилого віку, допомагати їм справлятися зі своїми проблемами самостійно. Соціальний працівник допомагає заповнити відсутні соціальні зв'язки, водночас бути терплячим співрозмовником, з яким літня людина хотів би підтримувати дружні взаємини, хотів би отримати пораду і спільно вирішувати проблеми, що його турбують.

Отже, в даний час є досить широкий спектр сучасних методів та технологій соціальної роботи з людьми похилого віку, спрямованих на надання допомоги даної категорії громадян. Основним даними методів і технологій є надання можливості людям похилого віку поглянути на самого себе, на навколишнє суспільство в цілому з нової, іншої точки зору, а також пристосуватися до умов сучасного життя, що постійно змінюються, і навчитися чогось нового. Правильно організована соціальна робота з людьми похилого віку сприяє виявленню позитивного потенціалу людей похилого віку, оцінити накопичений практичний досвід людей похилого віку, направити державну соціальну політику, загалом, і соціальні програми, зокрема, на потреби старіючого населення.

Таким чином, розглядаючи сучасні проблеми людей похилого віку, доводиться, на жаль, констатувати, що рівень соціальної роботи і та система соціальних служб, що діють сьогодні в Україні, неспроможні вирішити шквал негараздів, що супроводять життя цієї категорії українського суспільства.

РОЗДІЛ 2. ЗАКОРДОННИЙ ДОСВІД СОЦІАЛЬНОЇ РОБОТИ З ЛІТНИМИ І СТАРИМИ ЛЮДЬМИ

2.1 Закордонні стандарти соціальної роботи з літніми і старими людьми

Вироблення нових стандартів соціальної роботи з літніми і старими людьми вимагає дослідження закордонного досвіду й адаптації кращого в Україні.

Досвід соціальної роботи з літніми і старими людьми розглянемо на прикладі роботи в громадських організаціях для пенсіонерів, які широко розвинені на Заході. Ці організації фінансуються по-різному: за рахунок фондів, приватних пожертвувань, членських внесків і т.д. Вони різноманітні, часто дуже великі і дійсно впливають на соціальну політику і ринок послуг в сфері соціального обслуговування.

Соціальна політика держави повинна орієнтуватися не на середнього пенсіонера і не на стереотипне уявлення про старість, але зобов'язана пропонувати різні варіанти соціалізації, прийнятні для різних індивідуальностей. У країнах з розвиненими демократичними традиціями і економікою питання постаріння населення і комфорту людей третього віку широко обговорюється, і приймаються практичні кроки вже з середини 20 століття.

Незважаючи на демократичні традиції, все ще в кінці минулого століття явище ейджизм також накладало свій відбиток на формування соціальної політики держав. На думку Walker and Phillipson, наприклад, в основі соціальної політики Великобританії в 1980-х роках лежало побудова такої системи соціального забезпечення, в якій би літня людина сприймався, як залежний, несамостійний, нездатний до автономного існування [23]. Відповідно до цих авторам вся система пенсійного забезпечення є, по суті, механізмом примусу літньої людини до відходу на пенсію, незалежно від його бажання, під тиском громадської думки. Наприклад, в умовах

безробіття (ситуація почала 80-х років в Англії, аналогічна обстановці кінця 90-х в Україні) літньому працівникові відмовляють у прийомі на роботу, мотивуючи це тим, що він вже є «щасливим» власником певного державної допомоги. Думка про те, що літній людині потрібно значно менше коштів для задоволення своїх зменшилися потреб, визначає призначення пенсії нижчою, ніж оплата, яку отримував працівник до звільнення. Однак, як показують дослідження [Shanas, 1968], якщо літня людина достатньо здорова, і має розумний дохід, її активність і потреби залишаються на колишньому рівні [19, с. 91].

Дане положення речей було характерно для Західної Європи 70-х і 80-х, а для України і сьогодні. Walker and Phillipson на початку 80-х пропонували такі способи подолання ситуації, що склалася: 1) пенсія повинна бути доведена до рівня заробітної плати, яку отримував працівник до звільнення; 2) соціальні служби повинні полегшити тягар обов'язків, яке буквально звалюється на жінок-пенсіонерок, які беруть на себе негласні зобов'язання доглядати і дбати про всі молодших і старших членів сім'ї; 3) Соціальні служби повинні приділяти особливу увагу людині, який виходить на пенсію. Можливо, прийнятний вихід - це поступовий перехід людини в стан відсутності роботи. Можливий варіант з частковою зайнятістю (приклад зі Швеції). Сьогодні в багатьох розвинених країнах ці проблеми в основному вирішені. Рівень пенсій практично не відстає від рівня оплати праці, діють різні пенсійні системи, розвинена мережа соціального обслуговування. Що стосується літніх працівників, то в США в 2002 році відзначалося навіть переважання питомої ваги працюючих у віці 55-65 років над іншими когортами.

В цілому сьогодні соціальну політику держав сучасного світу в ставленні до людей похилого віку визначають наступні документи: Загальна декларація прав людини прийнята Генеральною Асамблеєю ООН 10 грудня 1948 роки; Принципи ООН щодо літніх людей «Зробити повнокровним життя осіб похилого віку», прийняті Генеральною Асамблеєю ООН в 1991

році; Декларація з проблем старіння, прийнята Генеральною Асамблеєю ООН в 1992 році; Європейська соціальна хартія, підписана державами - членами Ради Європи в 1961 році, і переглянута Європейська соціальна хартія, відкрита для підписання в 1996 році.

Основні принципи, проголошені цими документами полягають в п'яти постулатах.

1. Незалежність у всіх проявах. Літня людина повинен мати доступ до всіх благ, право самостійно вирішувати коли і де їм працювати, вчитися і жити. Їм повинна бути надана можливість жити вдома так довго, наскільки це можливо.

2. Участь. Цей принцип передбачає право людей похилого віку на участь в різного роду рухах, в суспільному житті і політиці, особливо що стосується їхніх інтересів, і право на діяльність в інтересах громади.

3. Догляд. Цей принцип передбачає право людини похилого віку на отримання медичного, соціального, правового та інших видів обслуговування.

4. Реалізація внутрішнього потенціалу. Люди похилого віку мають право на реалізацію свого внутрішнього потенціалу, доступ до культурних і суспільних цінностей.

5. Гідність. Літня людина має право на гідний спосіб життя і справедливе поводження незалежно від статі, віку, раси і т.д.

У рекомендаціях Міжнародного плану дій з проблем старіння, прийнятого у Відні в 1992 році особливо підкреслюється те, що старіння відбувається протягом усього життя людини, при цьому найбільш пізній етап старіння вимагає особливої підготовки і навчання, яке також має відбуватися протягом **ВСЬОГО** життя людини. Старіння стає реальністю для кожної людини, тому соціальна політика держав повинна включати формування позитивного, конструктивного способу старості. Оскільки в недалекому майбутньому багато цивілізовані суспільства стануть товариствами престарілих, то для них повинна бути підготовлена відповідна соціально, психологічно і матеріально комфортне середовище. Віденський план також акцентує активну роль самої людини в прийнятті рішень про процес свого старіння

Схожість

Джерела з Інтернету

53

1	https://docplayer.net/amp/48767391-Osoblivosti-adaptaciyi-lyudey-pohilogo-viku-do-umov-novogo-socialnogo-seredov	6 джерел	0.97%
2	https://uu.edu.ua/upload/Nauka/Electronni_naukovi_vidannya/Act_problemi_molodi_ZhEGI_mater_conf_18.pdf		0.84%
4	https://www.socd.univ.kiev.ua/sites/default/files/newsfiles/komarova_aref_aug_2014.doc	5 джерел	0.81%
5	http://dspace.nuft.edu.ua/bitstream/123456789/2481/1/158.pdf		0.66%
6	https://ua-referat.com/%D0%A1%D0%BE%D1%86%D1%96%D0%B0%D0%BB%D1%8C%D0%BD%D1%96_%D1%82%D0%	5 джерел	0.38%
7	http://www.ndu.edu.ua/storage/2015/Prog_vstyp_spez_SP_2015.pdf	2 джерела	0.34%
9	http://geum.ru/next/art-23467.php	30 джерел	0.31%
10	http://dep.wunu.edu.ua/wp-content/uploads/2023/06/%D0%97%D0%91%D0%86%D0%A0%D0%9D%D0%98%D0%9A_V-%D0%...		0.31%
11	https://essuir.sumdu.edu.ua/bitstream-download/123456789/92184/1/Verbizkij_bac_rob.pdf	2 джерела	0.25%

Джерела з Бібліотеки

38

3	Студентська робота	ID файлу: 1013803176	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	6 Джерел	0.84%
8	Студентська робота	ID файлу: 1010162742	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...	31 Джерел	0.34%
12	Студентська робота	ID файлу: 1015908159	Навчальний заклад: Open International University of Human Deve...		0.25%